

Innhold

Forord	9
Kapittel 1 Innledning	11
Eksempel på en observasjon	11
Hvilken plass har metode i pedagogisk arbeid?	12
«Det pedagogiske»	12
Barnehage som pedagogisk virksomhet	13
Bruk av observasjon og intervju i pedagogisk arbeid	15
Et grunnlag for planlegging og gjennomføring av pedagogiske tiltak	16
Foreldresamarbeid	18
Forskning og FoU-arbeid	18
Rapportskriving	19
Barneperspektivet	20
Å se verden med barns øyne	20
Å forstå det enkelte barn	21
Etiske perspektiver	21
Konklusjon	25
Kapittel 2 Vitenskapsteoretisk bakgrunn	26
Vitenskapsteori	26
Hva er vitenskapsteori?	26
Historisk bakgrunn	26
Subjektivitet og objektivitet i pedagogisk forskning	31
Kvantitative og kvalitative metoder	34
Grunnbegreper	34
Kvantitative undersøkelser	34
Kvalitative undersøkelser	35
Forholdet mellom kvantitative og kvalitative studier	36
Metodetriangulering	37
Begrepsdrøfting	37
Hvordan kombinere kvalitative og kvantitative data?	38
Avslutning	39

Kapittel 3 Generelt om observasjon	40
Klargjøring av begreper.	40
Definisjon av observasjon.	40
Persepsjon.	41
Generelle kjennetegn ved observasjoner.	45
Ulike dimensjoner som observasjoner kan variere i.	46
Strukturert/ustrukturert (tilfeldig)	47
Deltager–tilskuer.	47
Åpen–skjult	48
Varighet	48
Observasjonsfokus.	49
Ulike typer observasjoner.	49
Rangeringsskalaer	50
Tidsbruksstudier (time sampling)	52
Løpende protokoll	52
Loggbok.	53
Praksisfortellinger	54
Feltundersøkelser – deltagende observasjon.	55
Bruk av observasjoner i praksis.	56
Forberedelser til observasjon	56
Gjennomføring av observasjoner i praksis	57
Beskrivelse og tolkning.	58
Etterarbeid	59
Feilkilder ved bruk av observasjoner	60
Konklusjon	61
Kapittel 4 Videoobservasjon	62
Ny teknologi utvider våre muligheter for datainnsamling.	62
Hva kjennetegner videoobservasjon?	62
Gjennomføring av videoobservasjoner.	65
Planlegging	65
Tilrettelegging.	66
Gjennomføring.	67
Analyse.	68
Etiske og formelle sider ved bruk av videoopptak	70
Samlet vurdering av video som hjelpemiddel	71
Kapittel 5 Observasjon i barnehagen.	73
En observerende grunnholdning	73
Et møte med barnehagen	73

Barnehagen som følelser	74
Barnehagen som duft	75
Barnehagen som smak?	75
Observasjonseksempler	75
Massefødsel i klosserommet	76
Arvid slår hjul	79
Får jeg være med?	80
«Tirsdag 5. mai»	80
Serpentiner	81
Ettåringers gruppelede	83
«Ska' vi bad?»	84
Observatørrollen	84
Å observere små barn	85
Observatører som uromomenter?	86
Å bli innfødt i observatørrollen	88
Det interessante i det alminnelige	89
Barnehagelærerstudenten som observatør	90
Studentpraksis som feltarbeid	92
Studenters gruppeobservasjon	93
Flere metoder	93
Barnegruppa som «felt»	94
Å observere leken	95
Beskrivelse – tolkning – rapport	96
Tolkning av barns opplevelser gjennom observasjon	
– igjen	98
Observatøren som kroppssubjekt	99
Kroppsliggjort fortolkning	99
Velkommen	101
Kapittel 6 Intervju	104
Innledning	104
Intervjudimensjoner	105
Ulike typer intervju	108
Uformell samtale	108
Bruk av intervjuguide	108
Standardisert intervju med åpne spørsmål og svar	109
Standardisert intervju med faste svaralternativer	109
Generelt om spørsmålene som stilles i intervjuet	110
Hva spørres det om?	110
Tidsperspektiv	111

Rekkefølge	111
Formulering av spørsmål	111
Registrering av data	114
Mer om intervju med barn	115
Argumenter for bruk av barneintervjuer	116
Faktorer som kan ha betydning for intervjuresultatene	116
Tolkning av data ved barneintervju	117
Eksempel på barneintervju	119
Barnesamtaler	119
Vurdering av intervju og barnesamtale som metoder	120
Kapittel 7 Andre metoder i barnehagestudier	122
Innledning	122
Eksperiment	122
Tester	123
Spørreskjema	124
Sosiometri	125
Innsamling av barns produkter	128
Innholdsanalyse av tekster	128
Avslutning	129
Litteraturliste	130
Stikkord	136